

Hen 402 PŘEHLED ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK
(syllabus předmětu pro podzimní semestr 2006/7)

Předmět povinný pro studenty Hen, doporučeno zapsat v prvním semestru studia.
Vyučující: Ing. Z. Ulčák, Ph.D.

Rozsah hodin v týdnu a ukončení předmětu: 2 hodiny týdně, písemná zkouška, 6 kreditů

Těžiště kurzu spočívá v tematicky orientovaných seminářích, připravených a vedených studenty. Samostudium a týmová práce tvoří nedílnou součást přípravy.

Cílem kurzu je:

- zlepšit schopnost rychle porozumět novému tématu a vystihnout jeho podstatu
- ilustrovat komplexnost environmentálních problémů
- kriticky zhodnotit opatření vedoucí ke snižování environmentálních rizik
- umožnit studentům samostatné vystoupení a tím rozvinout schopnost ústní prezentace problému a použití audiovizuálních pomůcek
- vytvořit předpoklady pro týmovou práci a umožnit aktivní zapojení všech účastníků semináře.

Absolvování kurzu by studentům mělo umožnit:

- akceptovat potřebu multidisciplinárního řešení environmentálních problémů
- přistupovat k hodnocení přijatých řešení s pochopením souvislostí
- pochopit podstatu diskutovaných environmentálních rizik
- zlepšit schopnost individuální písemné a ústní komunikace
- poznat klady i rizika týmové práce.

Po úvodním bloku přednášek budou studenti rozděleni do skupin, každá skupina bude zpracovávat samostatné téma pro seminář v rozsahu 60-70 minut + diskuse. Všichni příslušníci skupiny se budou aktivně podílet na prezentaci problému v průběhu semináře. V den semináře odevzdají všichni příslušníci skupiny rovněž seminární práci na téma semináře – práci lze odevzdat běžným e-mailem na adresu ulcak@fss.muni.cz

Do 18.12. 2006 (do 23:59 – prostřednictvím „odevzdávací“ v ISu) odevzdají všichni studenti esej na jedno z následujících témat:

1. Často se stává, že snížení jednoho rizika vede ke zvýšení jiného rizika. Na základě čeho pak jsou či měla by být činěna rozhodnutí a kým? - 2 000 slov, nutné použít příklady
2. Měla by být větší pozornost při analýze rizik věnována krátkodobým rizikům anebo dlouhodobým? Kdo by o tom měl rozhodovat a proč? - 2000 slov, nutné použít příklady
3. Víra ve vědecky neprůkazné obavy o environmentální bezpečnost nemůže mít přednost před poskytnutím lidstvu takových prostředků, aby si mohlo zajistit vlastní rozvoj. - diskuse 2000 slov

Rozvržení kurzu:

- 27.9. - Seznámení s problematikou a strukturou kurzu, rozdělení do seminárních skupin
4.10. - Přednáška - Charakter pojmu riziko, typy rizik, rizika a lidské zdraví, riziko a společnost.
11.10. - Přednáška – Strategie ochrany ŽP I
18.10 – seminář I – Přírodní rizika a jak s nimi žít? – Křížová, Fischerová, Houška
25.10 – seminář II - Domácnost jako environmentální riziko – Mlčák, Blažek, Šmejkalová, Kupec
1.11. – seminář III - Environmentální rizika spojená se získáváním energie – Grénarová, Jestřábek, Kala,
8.11. - seminář IV- Environmentální rizika spojená s odpady, zejména komunálními – Švambergová, Kubík, Smutná
15.11. - Přednáška – Koncept udržitelnosti
22.11. - Přednáška – Hodnocení udržitelnosti
29.11. – seminář V - Voda jako zdroj a riziko – Březina, Kodytek, Petříková, Havlíčková
6.12. - seminář VI- Environmentální rizika dopravy – Roušavá, Topková, Viduna
13.12. – seminář VII – Řešení problému I
20.12. - seminář VII) - – Řešení problému II

Podmínky pro ukončení kurzu:

1. prezentace v semináři - 60 bodů
2. Seminární práce na téma semináře – 30 bodů
3. esej - 30 bodů

4. písemná zkouška - 100 bodů

Celkem max. - 220 bodů

minimální nutný počet bodů pro ukončení kurzu - 130 bodů:

hodnocení -	130 - 148 - E
	149 - 166 - D
	167 - 185 - C
	186 - 202 - B
	202 - 220 - A

Vzhledem k průběžnému hodnocení předmětu jsou studentům k dispozici pouze hromadně vypsané termíny zkoušky, individuální termíny nejsou povoleny.

Výuka na FSS MU předpokládá, že studenti znají studijní předpisy a že se nedopouštějí podvodného plnění studijních povinností, zejména opisování u zkoušek a plagiátorství, tedy vydávání cizích myšlenek za vlastní a přebírání myšlenek jiných autorů bez uvedení autorství. Plagiátorství patří k nejzávažnějším etickým proviněním v akademickém prostředí, popírá poslání university i smysl studia. Z právního hlediska je plagiátorství krádeží cizího duševního vlastnictví.

Podvodné plnění studijních povinností nemůže být za žádných okolností na FSS tolerováno. Každý případ podvodného chování bude trestán nejpřísnější sankcí, a to nepodmínečným vyloučením ze studia. Studentům doporučujeme co nejdůkladněji se seznámit s problémem plagiátorství a se způsoby, jak se mu vyhnout.

Literatura ke studiu a k seminářům:

Vzhledem k šíři problematiky je uvedený seznam literatury pouze orientační. Literatura je k dispozici v Moravské zemské knihovně (MZK), knihovně FSS (MU - blíže viz katalog FSS) a v knihovně Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity (MZLU, U - k dispozici prostřednictvím vedoucího kurzu):

Povinná literatura:

Dirner, V. a kol.: Ochrana životního prostředí. Praha, Ostrava, 1997 kap. - 3., 4., 5.,

Doporučená literatura:

Miller, G.T.: Living in the Environment: Principles, connections, and solutions. Belmont 2002, (FSS - 504-MILL)

Moldan, B. - Jeník, J. - Zýka, J.: Životní prostředí očima přírodovědce. Praha, 1989

Amundsen, A.: Omezování vzniku odpadů - čistší produkce. Praha 1995 (MU)

Altman, V.: Odpadové hospodářství. Praha, 1996 (MU)

Burton, I. - Kates, R. - White, G. F.: The Environment as Hazard. New York, 1993 (MZLU 5202/95)

Barton, H., Bruder, N.: A Guide to Local Environmental Auditing. Londýn 1995 (U)

Beeby, A.: Applying Ecology. Londýn, 1993 (MZLU 5168-97)

Blunden, J. - Reddish, A.: Energy, Resources and Environment. U.K. 1991 (MU)

Boyden, S.: Biohistory: The Interplay between Human Society and the Biosphere.

Paříž 1992 (U)

Braníš, M. - Pivnička, K.: Úvod do studia životního prostředí. Praha, 1994

Cibulka, J. a kol.: Pohyb olova, kadmia a rtuti v biosféře. Praha, 1991

Císař, V. a kol.: Člověk a životní prostředí. Praha, 1987 (MU)

Cohen, G. - O'Connor, J.: Fighting Toxics, Washington, 1990 (MU)

Čurda, D., Fuchsová A.: Ekologická bilance - hodnocení životního cyklu. Ostrava 1996 (MU)

Ehrlich, P.: Humanökologie. Berlin, 1975 (MZK 2-0773.857)

Ellis, K. V.: Surface water pollution and its control. Londýn, 1989 (MZLU 1805/91)

Fečko, P.: Recyklace odpadů, Ostrava, 1998, (MZK - UK 4-1041.608.2)

Goldman, B.A., Hulme, J.A., Johnson, C.: Hazardous waste management: reducing the risk. Washington 1986 (MU)

Gondie, A.: The Human Impact on the Natural Environment. Oxford, 1990 (MZLU 1342/91)

Gray, R.: Accounting for the Environment. Londýn 1993 (U)

Gupta, A., Asher, M., G.: Environment and the Developing World. Principles, Policies and Management. Chichester 1998 (MU)

Harrison, R.M.: Understanding our Environment: An Introduction to Environmental Chemistry and Pollution. Cambridge 1992 (MZLU)

Horák, J.: Ekologická rizika spojená s výrobou a použitím chemických látek a ochrana proti nim. Ostrava, 1996

Chiras, D.D.: Environmental Science, New York, 1994 (MZLU 4044-94)

Jelínek, R. a kol.: Základy vývojové toxikologie a teratologie. Praha, 1996 (MU)

Jílková, J.: Obchodovatelná emisní povolení. Ostrava 1996 (MU)

Jůva, K. - Hrabal, A. - Tlapák, V.: Ochrana půdy, vegetace, vod a ovzduší, Praha, 1977

Kabala, S.J.: Ekologický management v mezinárodním podnikání, Nová oblast odpovědnosti firem. Děčín 1994 (U)

Kára, J., Adamovský, R.: Přehled možností využívání alternativních zdrojů energie v zemědělství Praha 1993 (U)

Klein, O. - Bencko, V.: Ekologie člověka. Praha, 1997

Kolektiv: Atlas životního prostředí. Brno, 1992 (MU)

Kolektiv: Environmental Pollution. London, 1970 (MZK 3981-0735.839)

Kolektiv: Environmentální problémy metalurgie a strojírenství. Praha, 1998 (MZK 4-1046.127)

Kolektiv: Hodnocení stavu životního prostředí. Praha, 1996 (MU)

Kolektiv: Obce, životní prostředí a veřejnost. Praha, 1996 (MU)

Kolektiv: Vzduch jako jeden z živlů. Praha 1998 (U)

Kolektiv: Program odpadového hospodářství ČR. Praha, 1995

Kováčsová, M. - Janečko, E.: Biologické základy ochrany prostředí. Bratislava, 1983 (MZK 2-859.508)

Kudrna, K. a kol.: Biosféra a lidstvo. Praha, 1988

Kuraš, M.: Odpady, jejich využití a zneškodňování. Praha 1994 (MU)

Lean, G. - Hinrichsen, D.: Atlas of the Environment. Oxford, 1992 (U)

Löfstedt, R.E., Frewer, L.: The Earthscan Reader in Risk and Modern Society. London 1998 (MU)

Mácha, P., Nováček, P.: Dočkáme se energetické krize? Olomouc 1995 (MU)

Materna, J. - Mejstřík, V.: Zemědělství a lesní hospodářství v oblastech se znečištěným ovzduším. Praha, 1987

Mauer, O.: Deteriorizace a rekultivace, Brno, 1985, (MZK 4-0898.076,1)

Mišun, V.: Vibration a hluk. Brno, 1998 (MZK - TK A-0264.572)

Moldan, B.: Příroda a civilizace. Praha 1997 (MU)

Mze ČR: Zpráva o výsledcích sledování cizorodých látek v roce 1996. Praha, 1997 (U)

MŽP ČR, ČEU: Statistické ročenka životního prostředí České republiky. Praha,

MŽP ČR: Životní prostředí České republiky. Praha, 1990

Nesvadba, J.: Voda a životní prostředí: naučný slovník o tom, co bychom měli znát o vodě. Praha 1999 (MZK TK - 0264.527)

Nesvadba, J.: Chemie a životní prostředí: naučný slovník o tom, co bychom měli znát o chemii. Praha 1999 (MZK TK - 0265.059)

Nawrath, M.: Separace a recyklace komunálních odpadů v ČR. Brno, 1997

Noskovič, P. - Kaminský, J.: Využití energetických zdrojů. Praha, 1996 (MU)

Nováček, P. - Mederly, P. a kol.: Strategie trvale udržitelného rozvoje. Olomouc, 1996

Opplová, M., Hruza, J.: Lidská sídla v podmínkách trvale udržitelného rozvoje. Ostrava 1996 (MU)

O'Riordan, T.: Perceiving Environmental Risks. London 1995 (MU)

Park, Ch.: The Environment - Principles and Applications, Londýn, 1997, (MZLU 5670-97)

Prokeš, J. a kol.: Základy toxikologie I. Praha, 1996

Redclift, M.: Wasted - Counting the Costs of Global Consumption, Londýn, 1996 (U)

Remtová, K.: Cesty k čistší produkci a spotřebě. Praha, 1994

Remtová, K.: Trvale udržitelný rozvoj a strategie ochrany životního prostředí. Ostrava 1996 (MU)

Robinson, W. D.: The Solid Waste Handbook. New York, 1986 (MZLU 4993/95)

Ročenky životního prostředí ČR. Praha, Český ekologický ústav

Rozman, J. - Pospíchal, Z.: Ekologické inženýrství. Praha, 1996 (MU)

RS ČSOP: Ekologické poradenství. Brno, 1996

Římanová, D.: Zákon o odpadech včetně prováděcích předpisů a komentářem. Praha, 1998

Setterberg, F. - Shavelson, L.: Toxic nation. New York (MZLU 4853/97)

Schnoor, J. L.: Fate of Pesticides and Chemicals in the Environment. New York, 1992 (MZLU 3255/97)

Smolík D., Havelka, M.: Ekologické aspekty rozhodování podniků a základy ekologického managementu. Ostrava 1996 (MU)

Srp, V.I.: Environmentální zdraví. Praha, 1997 (MZK 2=1046.131,1)

Stead, W.E., Stead, J.G.: Management pro malou planetu. Praha 1998 (MU)

Suk, M.: Geologické faktory v ochraně životního prostředí. Brno 1999 (MU)

Šuta, M.: Účinky výfukových plynů z automobilů na lidské zdraví. Brno, 1996

Tölgyessy, J. a kol.: Chémia, biológia a toxikológia vody a ovzdušia, Bratislava, 1984

Toke, D.: Green Energy. Londýn. 1990 (MZLU 1862/91)

UNEP: Environmental Data Report 1993-4. Oxford, 1993 (U)

Veber, J.: Systém ekologicky orientovaného podnikového řízení. Ostrava, 1996 (MU)

Višňovský, P. a kol.: Farmakologie látek znečišťujících životní prostředí, Praha, 1997

Weizsäcker, E. U. - Lovins, A. B. - Lovinsová, L. H.: Faktor čtyři. Praha, 1996

Williams, Ch.: Environmental Victims. London 1998 (MU)

Wilson, R. - Jones, W.J.: Energy, Ecology, and the Environment. New York, 1974, (MZK 4-0981.861)
WRI/UNEP/UNDP: World Resources 1994-95, New York, 1994, (MZLU 5452/97)
Young, M.D.: Sustainable Investment and Resource Use. Paříž 1992
Zamarský, V.: Nauka o Zemi a přehled technologií jejího využití. Ostrava, 1998 (TK-A-0263.146)
Časopisy: Vesmír, Odpady, Ekjournal, Eko Vis, Veronica a její tematické přílohy, ad.

Internet:

<http://www.ecn.cz> - server českých nevládních organizací
<http://www.ekolist.cz/zakony.htm> - legislativa
<http://www.ekolist.cz> - internetové vydání Ekolistu
<http://www.ecomonitor.cz> - monitor zpráv o životním prostředí (tisk, televize)
<http://www.ecn.cz/prtr/> - registr úniků a přenosů znečišťujících látek
<http://www.env.cz> - stránky MŽP ČR
<http://www.ceu.cz> - stránky Českého ekologického ústavu
<http://www.webdirectory.com/> - prohledávací služba s environmentální tematikou
<http://www.envirolink.org> - odkazy, životní styl
<http://www.rec.org> - The Regional Environmental Centre for Central and Eastern Europe
<http://www.unep.cz> - Program OSN pro životní prostředí, charakteristika, statistiky

Informace pro zpracování esejů:

Eco, U.: Jak napsat diplomovou práci. Olomouc 1997
Šesták, Z.: Jak psát a přednášet o vědě. Praha 1999
Cmejrková, S., Daneš, Fr., Světlá,.: Jak napsat odborný text. Praha 1999
http://owl.english.purdue.edu/handouts/general/gl_essay.html
www.powa.org
www.essaypunch.com